

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 30.4.2012
SRS 017652/2012

**Zpráva č. 5 oblastního odboru BRNO
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 23.4.– 29.4.2012**

1. Počasí

Zpočátku týdne převládalo polojasné, poměrně větrné počasí, které od poloviny týdne vystřídal výrazné oteplení s letními teplotami (29.4., max. 29,5 °C, min. 16 °C). Za sledované období nebyly zaznamenány žádné srážky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Postupně dochází k likvidaci dalších porostů ozimých obilnin, které byly poškozeny silnými mrazy v únoru a poté velkým suchem, které panuje v téměř celé oblasti. Pokračuje setí kukuřice a výsadba zeleniny. Po menších srážkách z minulého období dochází k rychlému vzcházení plevelů a lokálně jsou silně zapleveleny porosty obilnin.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 29-33 BBCH)

Růstová fáze: 9 a více odnoží viditelných až fáze 3. kolénka

Střední až silné výskyty padlí pšenice (*Erysiphe graminis* f.sp. *tritici*) na stéble byly objeveny na okresech Brno-venkov (Velatice, 20.4.), Znojmo (Čejkovice, Bantice, 24.4.) a Vyškov (Hoštice, 25.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*) na bázi stébla zjištěn v okrese Vsetín (Babice, 24.4.).

První výskyt larev kyjatek travní (*Metopolophium dirhodum*) na listech zjištěn v okrese Zlín (Spytihněv, 25.4.).

První výskyt min s larvami virtalek (*Agromyza sp.*) na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, 26.4.).

První výskyt vajíček kohoutků (*Oulema spp.*) na listech byl zaznamenán na okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.4., Polešovice, 25.4.), Zlín (Spytihněv, 25.4.) a Vyškov (Hoštice, 25.4.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 31-33 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjiřitelné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 3. kolénka

První výskyt larev kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*) na listech byl zjiřtěn v okrese Uherské Hradiště (Podolí nad Olřavou, 24.4.).

První výskyt dospělců kohoutka modrého (*Oulema lichenis*) na listech byl zaznamenán na okresech Znojmo (Dyřakovice, 24.4.), Uherské Hradiště ((Nedachlebice, 25.4.) a Zlín (Horní Ves 24.4.). První výskyt vajíček kohoutků (*Oulema spp.*) na listech zjiřtěn v okrese Zlín (Horní Ves, 24.4.).

Pozorování viz. pšenice ozimá

Ořetření se provádí při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. zjiřtění 0,6 vajíček nebo larev na jednu odnož. Chemické ořetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN JARNÍ (RF 21-25 BBCH)

Růstová fáze: prvá odnož viditelná: počátek odnožování až pátá odnož viditelná

První výskyt vajíček kohoutků (*Oulema spp.*) na listech byl sledován na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyří, 24.4.). První výskyt dospělců kohoutka modrého (*Oulema lichenis*) na listech byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Zlobice, 25.4.) a Brno-venkov (Kovalovice, 20.4.).

Pozorování a ořetření viz. pšenice ozimá

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 60- 65 BBCH)

Růstová fáze: první otevřené květy až plný květ: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají

První výskyt dospělců beilomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) na mladých řeřulích byl zjiřtěn na okresech Znojmo (Těřetice, 25.4.) a Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, 26.4., Hrušky 25.4.).

První výskyt imag blýřkáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) na vrcholovém květenství byl sledován na okresech Vsetín (Kelč-Staré Město, 17.4.) a Vyškov (Hoštice, 25.4., Zlobice, 25.4.). Lokálně střední výskyt zaznamenán v okresech Hodonín (Vracov, 23.4.) a Břeclav (Hrušky, 25.4.).

První výskyt larev stonkových krytonosců (*Ceutorhynchus sp.*) byl zjiřtěn v okresech Uherské Hradiště (Havřice, 18.4.), Vsetín (Kelč-Staré Město, 24.4.), Zlín (Spytihněv, 25.4.).

Lokálně střední výskyt poškození lodyh žírem larev **krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi)** byl objeven na okrese Znojmo (Strachotice, 24.4.).

První výskyt dospělců **krytonosce šesulového (Ceutorhynchus obstrictus)** na květenstvích byl zaznamenán na okresech Brno – venkov (Smolín, 25.4.), Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 23.4.), Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, Němčičky, 26.4., Hrušky, 25.4.), Zlín (Spytihněv, 25.4.) a Uherské Hradiště (Polešovice, 25.4.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šesulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlinu

při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 13 BBCH)

Růstová fáze: 3. list se zálistky, úponek plně vyvinutý

První výskyt požerků od imag **listopase čárkovaného (Sitona lineatus)** byl pozorován na okresech Kroměříž (Věžky, 25.4.).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Růstová fáze: prodlužovací růst lodyh příp. listová růžice vytvořena

První výskyt larev **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.4.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 59 - 63 BBCH)

Růstová fáze: korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón až asi 30% květů otevřeno

První výskyt **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** na listech a květních růžicích byl objeven v okresech Břeclav (Němčičky, 23.4.) a Vsetín (Kunovice, 24.4.).

Včasná a opakovaná mechanická odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Na lokalitě v k.ú. Nosislav, kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (Venturia inaequalis)** bylo zjištěno uvolnění askospor ve velmi slabé intenzitě dne 17.4.

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a

lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt imag **pilatky jablečné (Hoplocampa testudinea)** na lepených deskách byl sledován v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.4.) a Břeclav (Velké Bílovice, Němčičky, 23.4.).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

Lokálně střední výskyt poškození larvami **květopase jabloňového (Anthonomus pomorum)** byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Viničné Šumice, 23.4.).

První výskyt imag **zobonosky jablečné (Caenorhinnus aequatus)** na květech byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 26.4.) a Brno-venkov (Podolí, 24.4.).

Monitoring výskytu se provádí sklepáváním od konce květu ve 2-týdenních intervalech po dobu jednoho měsíce.

Práh škodlivosti je více jak 5 brouků na 100 sklepů. Při překročení prahu škodlivosti je nutné jedno ošetření před květem (spolu s ošetřením proti dospělcům pilatky jablečné) a druhé ošetření po odkvětu (spolu s ošetřením proti larvám pilatky jablečné). Pokud je překročen práh škodlivosti po odkvětu, postačuje jedno larvicidní ošetření proti pilatce jablečné.

HRUŠEŇ (RF 60-65 BBCH)

Růstová fáze: první květy otevřené až plný květ, nejméně 50% květů otevřeno, první korunní lístky padají při dotyku

Ohniskově střední výskyt **mer rodu (Cacopsylla sp.)** byl pozorován v okrese Vsetín (Kunovice, 24.4.).

První výskyt larev **květopase hrušňového (Anthonomus piri)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 26.4.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (67-71 BBCH)

Růstová fáze: vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu

První výskyt **kadeřavosti broskvoně (Taphrina deformans)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Zlechov, 25.4.).

První výskyt imag samců **obalečů rodu Cydia spp.** ve feromonovém lapači byl sledován na okrese Znojmo (Těšetice, 23.4.).

SLIVONĚ (RF 63-67 BBCH)

Růstová fáze: asi 30% květů otevřeno až vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá

První výskyt larev **mšice slíkové (Brachycaudus helichrysi)** na listech byl zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 26.4.).

První výskyt **pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) a pílatky žluté (*Hoplocampa flava*)** na bílých lepových deskách byl zjištěn na okrese Zlín (Žlutava, 24.4.) a Kroměříž (Šelešovice, 25.4.). První výskyt vajíček byl sledován na okrese Břeclav (Němčičky, 21.4.) a líhnutí larev bylo zaznamenáno (Němčičky, 28.4.).

Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lepových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů čeledi Tortricidae** na listových růžicích byl zjištěn na okresech Znojmo (Těšetice, 23.4.) a Zlín (Žlutava, 25.4.). Lokálně střední výskyt housenek zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 26.4.).

První výskyt imag **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Břeclav (Němčičky, 26.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

RÉVA VINNÁ (RF 09-12 BBCH)

Růstová fáze: rašení letorostu, zřetelně viditelné zelené špičky letostů až 2 listy rozvinuty

První výskyt imag samců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 23.4.).

V okrese Břeclav bylo zaznamenáno první poškození rašících oček housenkami **různonožce trnkového (*Peribatodes rhomboidarius*)** (Valtice, Lednice, Starovičky, 26.4.).

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLÉN

První výskyt nymf **mšice makové (*Aphis fabae*)** se základy křídel byl objeven na okresech Znojmo (Práche, 24.4.), Brno-venkov (Podolí, 25.4.) a Břeclav (Kostice, 25.4.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová